СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 90. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 19. квітня, 1927. VOL. XXXV. No. 90. Jersey City, N. J., Tuesday, April 19. 1927. THREE CENTS

ҐУБ. АЛ. СМИТ ВІДПОВІДАЄ НА ЗАПИТИ ПРО ВІДНОСИНИ ЦЕРКВИ ДО ДЕРЖАВИ

ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА СВОБОДОЮ СОВІСТИ, ТЕРПИМОСТЮ ТА ПОВНИМ РОЗДІЛОМ ЦЕРКВИ ВІД ДЕРЖАВИ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 17. квітня. — Нюйорський губернатор Ал. Смит, найповажнійший кандидат демократичної партії на уряд президента Злучених Держав, оголосив уже в журналі „Ді Америкен Монтлі" свою відповідь на запити адвоката Чарлза Маршела, поміщені в тім самім місячнику, а відносячі-ся до питання, як має католик поступати на случай суперечки межи національними а релігійними почуваннями.

Відповідаючи на поставлені собі запити, Ал. Смит заявляє, що:

Римо-католицька церква, ані ніяка друга церква, не має права вмішуватися в справи конституції краю та в виконування законів краю;

В відношенню межи людьми ріжних вір повинна панувати повна свобода совісти, себто кождий повинен вірити так, як йому каже совість, а ніхто за се його не повинен погорджати ні понижати;

Терпимість се не ласка для людий другої віри, а право для людини кождої віри;

Церква повинна бути відділена від держави, себто держава не повинна піддержувати ніякої церкви, а держава не повинна видавати законів, обмежуючих виконування якоїсь віри;

Церковна влада не має права впливати на закони краю, а тільки говорити про відносини своїх власних вірних у своїй власній церкві.

Відповідь губернатора Смита викликала досить добре враження серед католиків-демократів, з котрих кількох, як сенатор Волш, уже дали повне признание для сеї відповіди. Другі демократи ще в сій справі не заявилися. Противники кандидатури Смита, а головно прихильники кандидатури Мекаду, поменчують значіння сеї заяви. Прихильники Мекаду кажуть, що Смит при першім голосованню на демократичній конвенції буде могти дістати 460 голосів.

ВЕЛИКА ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ ТРАЧЕННЯ САКО Й ВАНЦЕТТІ

8,000 ОСІБ ЗІБРАЛОСЯ НА ПУБЛИЧНІМ СКВЕРІ ДЛЯ ПРОТЕСТУ.

НЮ ЙОРК, 17. квітня. — На Юніон Сквері відбулася вчора велика демонстрація в справі виконування кари смерти на Сако й Ванцетті. В демонстрації взяло участь коло 8,000 людий. Говорило богато бесідників, ріжними мовами: англійською, італійською, мадярською, жидівською, німецькою й другими.

Демонстранти несли таблиці з острими кличами протесту, як: Нині Сако й Ванцетті, а завтра хто? — Їх злочин — клясова свідомість. — Не вільно проливати кров подвижників робітництва. — Здержіть законне вбивство.

Бесідники всі без виїмку говорили, що Сако й Ванцетті падуть жертвою клясового упередження судів проти клясово свідомих робітників, та домагалися сейчасового випущення на волю обох засуджених. Обговорювано при тому й справи межинародної політики, як Китаю і Нікараґви.

Віче заявилося за широкою агітацією проти трачення двох засудженців та за заведенням у разі потреби ґенерального місцевого страйку.

ҐУБЕРНАТОР СТЕЙТУ НА ЧОЛІ ПОВСТАННЯ В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО, 17. квітня. — Альмейда, губернатор мексиканського стейту Чіґвава, збунтувався зі своїми прихильниками проти федерального уряду.

Сподівався він пірвати за собою шість мексиканських стейтів, але як президент Каєс післав телеграму до леґіслятури того стейту та зажадав, щоби вона показала свою льояльність супроти центрального уряду, Альмейда лишився майже самий, бо лишень з горсткою приклонників.

Федеральному урядови вдалося без трудности розбити повстанців. Альмейда втік, а його головних помічників піймано й розстріляно.

ЯК МІРИТИ СТЕПЕНЬ ОПЯНІННЯ ЛЮДИНИ?

РОЧЕСТЕР, Ню Йорк, 16. квітня. — На річнім зібранню Федерації Американських Товариств для Досвідної Біольоґії прочитав др. Боґен, професор Сиксинетського університету, реферат про мірение опяніння людини. Референт доказував, що ніхто не потрафить укрити перед вправним ученим, кілько він випив, бо досвідчений хемік викрие се при помочи хемічного роскладу віддиху запитої людини.

НА ЩО ЙДЕ КАТОЛИЦЬКА ДОПОМОГА ДЛЯ БЛИЗЬКОГО СХОДУ?

НЮ ЙОРК, 16. квітня. — Католицькі коледжі, що допомагають при збірці „католицької допомоги для Близького Сходу", піднесли думку, щоби часть зібраних гроший зужити на піддержанне Росіян у католицьких школах Америки.

СОВІТИ ПРОТИ ОБХОДУ ВЕЛИКОДНИХ СВЯТ.

РИГА, 15. квітня. — З приводу того, що наближаються Великодні Свята робітнича юнія поробила приготовання до широкої протирелігійної пропаганди. Приготовано специяльні забави, які мають протирелігійний характер. Хотіли давати ще протирелігійні концерти й оголошувати їх при допомозі радія, як це було підчас Різдвяних Свят, але проти того виступили самі комуністи, зазначуючи, що з приводу того мали богато протестів з провінції.

ХТО РІШИВ ПРО ВИСЛІДОК ВІЙНИ?

В лондонськім „Сандей Експрес" видрукував недавно французький маршал Жофр цікаву студію про першу битву над Марною в 1914 р., яка мала такий великий вплив на хід подій світової війни. На думку Жофра першим винуватцем німецької програної був ген. Клюк, який не послухав приказів головної нім. кватири і шефа штабу Мольтке. Таким робом первісний німецький опеpаційний плян був зіпсований від першої хвилини. Замісць іти за армією Бюлова у віддалі двох днів маршу, Клюк усупереч приказам лишився богато дальше позаду і цим дав змогу французькому ґенеральному штабові приноровити до німецької армії її власний плян: окружити її. Німецька армія окружена впала в сіти.

УСПІХИ УКРАЇНСЬКОГО НАДДНІПРЯНСЬКОГО ХОРУ.

Відомий Український Наддніпрянський Хор під проводом П. Євсевського на початку березня ц. р. покинув територію Польщі і з великим успіхом концертує по Німеччині. Публика приймає наших співаків з великим ентузіязмом, із частими вигуками: „Слава Україні!" Хор виступає на концертах без диріґента, що викликає подив і специяльну увагу музикальної публики.

КАПІТАНИ ПРИ „РЕДАКЦІЙНИЙ" РОБОТІ.

Справа переіменування у Львові вулиці Панської на вулицю Юзефа Пілсудского дала нагоду редакції „Слова Польского" вбити чергову шпильку в представника непависного вшехпольякам санаційного табору. „Слово Польске" пригадало, що так само переіменовано було в 1917 р. вул. Панську на вул. австрійського ґенерала Бем-Ермоллього і то в присутности тих самих достойників, що й тепер: головачів з міської ради, презеса апеляції Червінського і т. д. Цим порівнанням Ермоллього з Пілсудским почувся ображений місцевий офіцирський корпус і зареагував на образу в цей спосіб, що трох капітанів з 40 п. п. пішло до ред. „Слова Польского" і вибили ред. Романа Кордиса по лиці. Після цього залишили офіцири свої візитні карточки. Статтю „Слова Пол." з слідуючого після цього дня, про вчинок офіцирів — прокураторія сконфіскувала.

РЕВОЛЮЦІЯ БОЧКИ.

Ніхто з вас не уявляє собі бочки інакше як округлої, правда? Отже від тепер мусить звикати до думки, що бочка може бути і квадратова. До цього додумалась одна німецька фірма, яка впевняє, що квадратова займає багато менше місця і тому мусить випертти свої округлі суперниці. Ця бочкова революція може мати вплив і на старе порівнання: „грубий як бочка", яке зміниться на „квадратовий". А це, в суті річі, коли йде про вплив бочки на чоловіка, те саме.

СМЕРТЬ НА ВОЗІ.

До Тарнова йшла 72-літня старушка Катерина Борухова. Несла яйця на продаж. По дорозі присілася на фіру сусіда, що їхав на ярмарок. Приїхавши до міста, сусід оглянувся і побачив, що старушка не живе. Померла по дорозі на удар серця.

СУДОВА СПРАВА ЗПЕРЕД 2000 ЛІТ.

Атенський адвокат Парадопульос вніс недавно до найвищого суду дивний документ: є це домагання, щоби відновити процес Сократа, якого, як відомо, Атенці засудили на смерть у 399 р. перед Хр., за нарушування основ суспільної моралі та поганий вплив на молодь. Парадопульос дійшов після 10-літних студій до висновку, що атенські судді видали свій засуд „помилково". „Честь Греції — пише адвокат — домагається, щоби процес перевести на ново і ствердити невинність Сократа так, щоби щодо неї не було найменшого сумніву". Юридичну перепону, що останній процес трохи передавнений, бо минуло від цього 2000 літ, збирає адвокат доказом, що нераз уже відновляли старі процеси, коли треба було людину засуджену невинно зреґабілітувати. Атенський суд дав адвокатові на це дуже розумну відповідь, а саме, що процес зайвий і був би тільки втратою часу, тому, що честь Сократа очищена від тисячі літ і мало хто користується такою пошаною між людьми як він. Ніякий суд не міг би виправдати Сократа краще, як це зробив суд історії. Ця відповідь таки не вдоволила завзятого адвоката і він вніс „рекурс", згідно з усіма законами процедури. Найвищий суд мусить-ме дати ще одну офіціяльну відповідь.

НАША ЗЕМЛЯЧКА В РАДІЮ.

При кінці березня цього року співала з великим успіхом у віденськім радіо наша оперова співачка д-р Софія Кореньць. Богато її знайомих у Галичині мало нагоду чути її крізь радіо.

ТРИ МІЛІОНИ В ДАРУНКУ.

Робітники у фабриці Істмен Кодак Ко. в Рочестер, Н. Й., мають дістати від компанії в дарунку три міліони долярів готівкою і 5,100 шерів, що мають вартість 745,875 долярів.

АРЕШТУЮТЬ І ВБИВАЮТЬ КОМУНІСТІВ

ГОНКОНГ, 17. квітня. — В місті Кантоні переведено ревізію по домах, в яких мешкають комуністи. Військова команда зарядила цю ревізію з приводу того, що надіялася демонстрації комуністів. В боях з військом і поліцією забито 30 комуністів, 70 ранено, а около 2000 осіб арештовано.

ПРОТИЧУЖИНЕЦЬКИЙ РУХ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

ШАНГАЙ, 17. квітня. — Положення чужинців погіршується. Вбивство канадійського місіонара Мориса Шліхтера і його дочки викликало велике обурення, а рівнож затрівожило чужинців, які тисячами втікають на кораблі.

Ціла ріка Янґце в Ганков і Нанкінг обставлена воєнними чужинецькими кораблями. Кораблі провокують населення і його обстрілюють. Тяжко одначе визнатися в тім, хто в тому винен, бо між самими Китайцями панує напруження не тільки між північною армією а полудневою, але і в самій полудневій армії боротьба між прихильниками правительства в Ганков, а того, що уконституувалося в Нанкінг.

ЧОРНА, ЯК ВЕСНЯНІ ХМАРИ, БУДУЧИНА ЕВРОПИ.

БЕРЛІН, 17. квітня. — Президент німецького парляменту Лебе в своїй великодній промові підніс, що европейська дипльоматія тепер ще більш таємна і крутійська, як була до світової війни. Вона то допровáджує знова до важких конфліктів, які висять над Европою, як ті чорні хмари на небі.

ЯПОНСЬКИЙ КАБІНЕТ ПОДАВСЯ ДО ДИМИСІЇ.

ТОКІО, 17. квітня. — Банкроцтво великої банкової фірми Сузуки і Комп. стало причиною того, що міністерський кабінет премієра Вакатсуки мусів податися до димисії, бо приватна рада, на якій був присутний японський цісар, відмовилася кредиту в сумі $97,660,000, якого домагався Тайванбанк, що знайшовся в грошевій скруті наслідком банкроцтва Сузуки. Приватна рада була тої думки, що правительство повинно скликати парлямент і домагатися ухвали того кредиту, або виплатити допомогу на власну руку, а по тім виправдувати себе перед парляментом.

Супроти цего кабінет міністрів уступив. Мимо того уряд таки буде змушений ратувати збанкротовані банки, щоби уникнути заворушень, які виникли би з приводу того банкроцтва серед маси людей, які мали ощадности в тих банках.

БУДУЮТЬ ЛЮКСУСОВІ АЕРОПЛЯНИ МІЖ ПАРИЖЕМ А ЛОНДОНОМ.

ЛОНДОН, 17. квітня. — Викінчують нові люксусові аеропляни, які будуть курсувати між Парижем а Лондоном і перевозити за кождим разом 125 пасажирів. В аеропляні будуть добрі буфети і бари так, що подорожні будуть могли весело провести час, не нарікаючи на подорожну нудьгу.

Нові аеропляни будуть могли летіти 70 миль на годину.

ФРАНЦІЯ ВИСИЛАЄ НОВЕ ВІЙСКО ДО КИТАЮ.

ПАРИЖ, 17. квітня. — Франція почуваеться непевною в посіданню Китайських Індій, а особливо побоюється большевицької агітації, зверненої в Китаю головно проти чужинецького панування. Щоби бути готовою на всяку евентуальність, рішив уряд скріпити військовий ґарнізон в Китаю о 4,000 випробуваного війська.

ЧОГО ДІЗНАЛИСЯ З БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ДОКУМЕНТІВ.

ПЕКІН, 17. квітня. — По переведенню ревізії в будинках большевицького консуляту знайдено велику скількість документів, які звязують комуністичний рух в Китаю тісно з Третім Інтернаціоналом в Москві. З Москви приходили всі поручення що до страйку, демонстрацій і инших виступів.

Рівнож знайдено богато матеріялу, який відноситься до сильно розгалуженої большевицької шпіонажі. Особливо пильно слідили комуністи за тим, що робиться в японській амбасаді.

В ЖЕНЕВІ ПОКЛАДАЮТЬ НАДІЇ НА СОВІТИ.

ЖЕНЕВА, 17. квітня. — В Підготовавчій комісії для розоруження прийшло до такого конфлікту між британським поглядом на розоруження а французьким, що нема на разі ніяких виглядів на те, щоби їх погодити і посунути справу розоруження вперед. Надіються це осягнути допера тепер, коли в нарадах возьмуть участь совіти. Вони то змусять західні держави держатися купи, а заразом приступаючи до розоруження відберуть другим державам, як от Польщі, Румунії, а навіть Англії, арґумент, що їм треба бути на осторозі з приводу атаків з боку совітів, які не хочуть розоружуватися.

СОЦІЯЛІСТИ ПРОТИ МЕК ДОНАЛДА.

ЛОНДОН, 17. квітня. — Независима Партія Праці на своїм річнім мітинґу заявилася проти Мек Доналда як свого лідера. Вона рішила не іменувати більше Мек Доналда скарбником Партії Праці ні навіть делеґатом на Конгрес Независимої Партії Праці.

Независима Партія Праці є скрайним лівим крилом Партії Праці. Вона незадоволена з поміркованої політики Мек Доналда, яку він веде як голова парляментарної групи Партії Праці.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИМОВНІ ФАКТИ ПРО ОБЕЗПЕЧЕННЯ ДІТИЙ

Спомежи дітий, обезпечених в Українськім Народнім Союзі, померло в місяцю марті 6 діточок і організація виплатила за них обезпечення на загальну суму 1,326 долярів.

Межи цими дітьми була приміром одна дитина, що належало до У. Н. Союза через 3 роки. Їх родичі заплатили до каси У. Н. Союза за сей час коло 9 долярів. Згідно з постановами статута Союз виплатив батькови обезпечення в сумі 306 долярів.

Друга дитина належала до У. Н. Союза 5 літ. Значить, її батько заплатив Союзови за час її членьства коло 15 долярів. Згідно з постановами статута Союз виплатив йому відшкодовання в сумі 400 долярів.

Трета дитина приступила до Молодечого Департаменту У. Н.Союза троха старша, і тому її обезпечення по 5 роках не було таке високе. Всеж таки її батько заплатив за 5 літ членьства дитини не більше як 15 долярів, а при смерти дістав обезпечення 346 долярів.

Декому необізнаному з обезпеченнем моглоби все те виглядати на неправду. Дістати за 9 долярів 300, за 15 долярів 400, се виглядає на казку. Прецінь і в Америці за дурно гроший не роздають.

Декому се моглоби видаватися на льотерію. А прецінь се не є ні дурення ні льотерія. Прецінь се все є звичайне, в Америці буденне й законом дозволене діло. Основа сего діла — обезпечення. Воно полягає в тому, що кождий, який має якусь небезпеку, лучиться з другими людьми, нараженими на таку саму небезпеку, і вони всі зобовязуються перед собою, що на случай нещастя для котрогось з них усі разом йому поможуть.

Український Народний Союз завів у себе Молодечий Департамент, щоби охоронити українських імігрантів, які мають дітий, від утрат на случай смерти дітий. Відомо, деякі діти пімруть з великою шкодою для батьків. Та не всі діти мруть. Богато буде жити. Котрі саме будуть жити, а котрі пімруть, сього ніхто знати не може. Отже кождому батькови родини грозить небезпека смерти дитини, і небезпека видатків.

Щоби батька родини звільнити з такого клопоту, зявляється У. Н. Союз, збирає батьків і каже до них: „Най кождий батько зложить місячно по кводрови, а котрому дитина вмре, тому виплатиться обезпечення".

Богато батьків відразу побачило, що се розумний плян. Коли їм дитина справді вмерла, то вони побачили в друге, яким батьком у нещастю є У. Н. Союз. Та ще богато батьків того не бачить, і свідомим батькам треба росповісти несвідомим, у чому лежить добродійство обезпечення молодежи через Молодечий Департамент У. Н. Союза.

НА КРАЙ — ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ

(З приводу великодної відозви Рідної Школи).

На Різдво і на Великдень надсилає Рідна Школа з старого краю до нас привіт, а з привітом і просьбу о допомогу. Сьогорічний великодний привіт звучить так:

Лунає надійна пісня Воскресения.

Серед розбудженої природи гомінко роздається голос Великодних дзвонів, а збірні майдани виповнюються бадьорим звуком хороводу. Незабуті спогади витискають на лицях веселість.

В таку хвилю ніщо не повинно тривожити традиційного вдовілля, викликаного Великим Днем.

Але пригадаймо, що в польскій неволі хиба зріст власної сили і дужости повинен викликати радощі в синів українського народу.

А чи є вже сила в українського народу?

Вона обновлюється і твориться. Творить ту громадянську силу Рідна Школа, ся робітня, що на службі українського народу виховує збірними зусиллями українську молодь, найбільшу цінність нації. Як рідна мати серед найтяжшого лихоліття виховує ту молодь у здібности до чину. Сталить у неї сильну волю, щоб спричинити можність уладити життє народу по своїй подобі і своїй потребі.

Велике се завдання і важке. Але Рідна Школа його не злякається і виповнить на славу великого народу, якщо відчуе за собою теплу руку українського загалу.

Тому нехай дні Воскресения станують всенароднім святом Рідної Школи і великої ідеї, яку вона в собі носить. Нехай у сі дні по всенародній постанові зеднаються всі Українці у спільному змаганню повести всенародно жертвенність на потреби Рідної Школи.

Памятаймо, що не даючи селянам і робітникам можности вчитися у рідній школі, відбирається їм одночасно змогу здобути знання й освіту та побороти неволю і стати вільним народом.

Числом та обильностю датків на писанку для Рідної Школи докажім нашу живучість, свідомість і карність.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ: **І. Чапельський,** голова; **А. Зелений,** секретар; **Л. Ясінчук,** організаційний референт.

Просьба старого краю о писанку не повинна прогомоніти безслідно. Рідна Школа заслугує без сумніву на попертя, але заслугують рівнож добре і наші інваліди чи політичні вязні. Заслугують і реміснічі бурси чи школи, сироти і т. п.

Та скажуть добрі люде: Ще не прогомоніла коляда, а вже знова давай. Та мимо того давати треба, так як і боротись треба нашим братям в старім краю з року на рік, з дня на день дальше і так довго, доки не позбудемося польського панования на наших землях.

Та тим разом ми можемо дати жертву без особливштого видатку для себе. Ми можемо зложити писанку, не потерпівши матеріяльно. А спосіб на це такий:

В старім краю був рівнож давний звичай, що з нагоди свят одні до других висилали святочні желання. На картки, листи і посилки викидали Українці кождого роду велику суму гроша, яка представляла значний видаток, коли зважити наше тяжке матеріяльне положення. Тому пішла агітація за тим, щоби свідомі Українці не висилали святочних желань, а за те щоби складали на українські добродійні цілі ту квоту, яку мали видати на святочні желания. Жертводавців імена проголошувалося в часописях і тим способом вони були морально звільнені від виконання товариського звичаю обмінювання себе святочними желаннями дорогою почтових карток чи письм.

В той спосіб з року на рік приходить тепер чимраз більша сума на народні цілі. І то без особлившого видатку з боку жертводавців, а тільки через звернення видатку на властиву ціль. Таке саме можнаб завести і в нас в Америці. Хоч раз в рік, хоч на одні свята можуть американські Українці зложити писанку для Рідного Краю з тої суми, яку вони видають, висилаючи до знакомих святочні картки з желаннями. Для української нації, бідної і поневоленої, висилка таких карток це люксус, непродуктивний видаток. З такого сентименту ми можемо легко зрезигнувати в імя і на користь кращої справи.

Тому не висилаймо сього року Великодних карток і желань, а заощаджені в той спосіб гроші призначім як писанку на потреби рідного поневоленого краю.

Др. Остап Грицай.

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК

З ПРИВОДУ ЮВИЛЕЙНОГО СВЯТА.

(Продовження)

(2)

Оттому і Стефаник, той поет найглибших глибів мужицької душі—все у своїх нарисах віч-на-віч з демонізмом в людині. І саме з цього погляду видвигається він в области мужицького оповідання подекуди понад усіх своїх попередників, і хоч послугується матеріялом, уже в безконечне розроблюваним, то ліпить з нього розмірно зовсім нові подоби. Стефаник, як і творець тої або иншої з народних дум, зникає поза своїми подобами без сліду, звертає всю свою творчу силу на відтворення даної душі та звязаної з нею події в усій брутальній правді її первісної природи, і з цього та безпосередність враження його малюнків. Мужики Квітки-Основяненка, це ідилічні собі фіґури, виліплені добрягою Квіткою в тиші поміщицького сальону із хвалебним наміром сказати комплімент поцтивому простолюдю. Кріпаки і кріпачки Марковички, вже не фіґури, а люде, й гарні та захоплюючі люде, але вони трохи не всі, — як і кріпаки і кріпачки Турґенева— перейшли під білими руками авторки естетичну кварантанну, від них пеклом кріпацької „хатиночки в гаї" воняє не занадто, словом, вони всі в кокардах поетичної стилізації. А скільки силуваної поезії в мужицьких подобах Куліша, або в гуцульських прозо-романцах Федьковича! Демонічне тут або не проступає зовсім, або розплавлюється його — особливо в любовних історіях Федьковича — у слезавих хвилях якогось надто зворушливого, еротичного ідеалізму. Між сучасникамиж Стефаника погляд для демонічного в мужицькій душі вигострюється, позолітки дряхлого ідилізму блідніють, малюнки з мужицького життя починають виявляти лінію високої траґіки. Коцюбинського „Що записано в книгу життя" та його „Фата Морґана", Франка „В поті чола", бориславські оповідання та постать того рода, що Бовдур, Мартовича „Мужицька Смерть", Кобилянської „Земля" (та тільки в першій части) — скрізь тут проблиски демонічного. Але Т. Бордуляк, С. Ковалів, Б. Лепкий і дуже спосібний М. Черемшина виявляють усетаки нахил до ідилічного прообразування глухого кута. У Франка замітна з одної сторони свідома просвітянська тенденція, а з другої якась нещира романтична маніра. Коцюбинський не в силі двигнути концепції „Тіней забутих предків" з ліричного тихомиря в розгар великого життя. А Мартович, сатирик та іронік, розріжняє де-далі тільки два типи мужиків: не- і читальника. Між ними всіми Стефаник один усе оподалік усякої ідилики, романтики, просвітянської тенденційности та календарно дешевої сатири. Все він у глибах мужицької душі.

Словом:

Стефаник усе віч-на-віч з демонізмом в людині. Але демонічне у природі людини зводить її непомітно на манівці життя і руйнує її, трівожить і доводить до шалу, мучить, як Сатана, і вбиває. І Стефаник трохи не на кожній сторінці своїх, — на жаль, таких дуже нечисленних творів! — розмальовує нам майстерною рукою, як те демонічне, те химерне „шос" його мужиків, або, як каже в нього Тома Басараб — таємне „воно", підходить до мужика, обхоплює його душу наче чорним серпанком, і вже для нього спасення немає. В Басарабів те вбивче „шос" — це сумлінне, тобто демонічно важкий смуток душі, присуджений Басарабам до семого покоління судьбою за гріх одного з їх прадідів. До семого покоління кожний Басараб мусить повіситися. Яка це жорстокість демонічної судьби!

„...Дивися, один стратився, дивися, а то десять їх наставилося. Вони всі счеплені до купи. Біда їх всіх на однім мотузку провадить... То до семого коліна буде їх так душити, а як семе коліно мине, тай нема моци вже...

— Таже лишень треба подивитися на їх очи. То не очи, то така чорна рана в чолі, що жие і гние. У одного таке око, як пропасть, погляне тай нічо не видить, бо то око не до видіня. А в другого воно одно лишень жие, а решта коло него камінь — чоло камінь, лице камінь, все. А сей Тома, ніби він дивився коли на чоловіка як варт? Око ніби на тебе справлене, а само дивиться десь у себе, десь у глибінь безмірну..." — („Басараби").

Те демонічне „воно" таке могутне, що опертися йому не в силі з Басарабів ніхто. Тома Басараб розповідає про нього стривоженій рідні, як про якогось опира опирів, проти якого і ряд семи поколінь безпомічний як дитина.

„...Де який клинок, де який гак, де яка бантина, все вам нагадаєся. То гонить воно чоловіка у тисячу боків нараз, а не знати, куда йти. А потім лишить, нараз лишить. Мине година, або й дві, або й день, тай знов приходить. Серце застигає, очи так плачуть, так плачуть, що викапують. Але ані сліз не видко, ані плачу не чути. Тай провадить вас знов, тай мордує наново..." — (Ibid.).

Колиж у Басарабів зачіпною точкою для демонічного моменту є той прадідний гріх, то в инших героїв Стефаника являються нею чинники менше містичного характеру, та проте у своїх наслідках рівно погубні. В „Синя книжечка" та в нарисі „Стратився" нпр. руйнує обидвох героїв непереможний **туск,** або як каже тут Антін... „жьиль", те специфічно славянське понятте, для якого, по слові Шопена, нема анальоґону в ніякій иншій мові світа. Одначе знаменне притім те, що в однім і другім нарисі автор лишає катастрофу без ніяких просвітянсько-культурницьких ґльос, хоч в першім нарисі перед нами пияк, який після смерти жінки та двох синів пропиває з горя все господарство, а в другім молода жертва мілітаризму. Але замітніше ніж тут проступає ірраціональний чинник в оповіданню про розпитого майстра Івана, який, — мов і той леґендарний мистець Ренесансу, — захоплюється своїм завданнем, збудувати церкву, до тої степени, що **не в силі** взятися до цеї будови ніяк, і переживає притім повну руїну своєї людської та, скажім, творчої індівідуальности.

„...Вертаю си до дому, а мині то чорно то жовто перед очима, вітер ні ї ніг згонит. А в голові як колиби цигани клевцами гатили. Але гадка гадку рівно пошибає. Дес я собі думаю: мой, таже це не стодола, таже тут, бры, тисічі дают на твої руки, таже церькву люди видьи ізо всіх селів. Такий я страх дістав, що най Бог боронит! Оттак як би ні хто сокиров зарубав у голову..." — („Майстер").

І зараз же притім мужицьке „то все Божа міць", бо мужик поза всім ірраціональним, демонічним і містичним бачить тільки Господа, як одиноку всемогучу силу поза світом. Сяк чи так одначе людина **мусить** гинути („кара мусить бути") і тому той Бог у Стефаника являється стількиж найвисшим принципом доброго, що і злого в життєвій судьбі мужика.

„...То видите, чоловік ба цеї, ба тої собі загадує, а то все Божа міць! У Бога нема, що цес файний, а цес бідний, у Бога всі однакі; що має Бог дати, то даст і найбіднішому і найбогатшому..." — (Ibid.).

(Кінець буде).

Конан Дойл.

ЗНАК ЧОТИРОХ.

(22)

— Слухайте, сагібе, сказав Абдуляг Хан, більший і дикіщий з них обидвох; або ви будете спокійно поступати разом з нами, або мусимо вас зробити на завсіди нешкідливим. Справа надто важна, щоб ми могли над нею довго застановлятися. Мусите віддатися нам з тілом і душею, присягнути на хрест Христовий, або ми кинемо цеї ночі вашого трупа в рів і перейдемо до наших братів у повстанській армії. Иньшої посередньої дороги немає. Що вибираєте— смерть чи життя? Маєте три хвилини до надуми; бо все мусить статися, заки надійде нова провірка.

— Як маю рішитися, відповів я, коли ще не знаю, чого від мене хочете? — Одне вам тільки скажу: коли б це загрожувало безпеченству кріпости, то не хочу мати з тим нічого до діла; тоді вбийте мене своїм ножем — нуте!

— З кріпостю це не має нічого спільного, сказав він. Хочемо від вас тільки, щоб ви стали багаті. Це ж власне та причина, задля якої приходять сюди всі ваші земляки. Якщо приступите до спілки з нами, то присягаємо вам на цей блискучий ніж і тричі клянемося клятвою, якої не зламав ще ніякий сік, що ви дістанете належну вам частину добичі. Четвертина скарбу буде ваша. З тим певне згодитеся?

— Але що це за скарб? спитав я. Я же маю цілком нічого проти того, щоб стати багатим, скажіть мені тільки, як це може бути?

— Так поклянiться на кости вашого батька, на честь вашої матері, на хрест вашої віри, що не піднімете проти нас вашої руки і не зрадите ні слова, ні тепер, ні пізнійше!

— Я поклянуся, відповів я, якщо ваші наміри не звертаються проти кріпости.

— Тоді клянемося ми обидва, я і мій товариш, що ви дістанете четвертину скарбу, який буде поділений між нас чотирьох.

— Нас тільки трьох, завважив я.

— Дост Акбар мусить дістати теж свою частку. Поки будемо тут ждати, можемо розказати вам цілу історію. — Ти, Магомете Сінґ, стань тут при брамі і дай знак, як вони будуть надходити! — Знаю, що присяга звязує чужинців, та що ми можемо покластися на вас. Як би ви були брехливим Індусом, то хоч би ви клялися на всіх богів у своїх фальшивих святинях, ваша кров проте поплила б під ножем і ваше тіло пішло б до гробу. Але сік знає Анґлійця, а Анґлієць знає сіка. Отже слухайте, що я вам розкажу: У північних провінціях живе раджа, що має великі багацтва, хоч його посілість невеличка. Багато він одержав по батькові, а ще більше зібрав сам; бо він простої вдачі і збирає своє золото, замісць його вживати. Як вибухли неспокої, він хотів бути приятелем і з львом і з тигром — з Сепоями і з Анґлійцями. Незабаром йому здавалося, що білим приходить кінець, бо з цілої країни надходили вістки тільки про поразки і смерть европейців. Але він був обережний; він укладав свої пляни так, щоб на всякий випадок лишилася йому бодай половина всіх багацтв. Усе золото і срібло він лишив у льохах своєї палати; але найцінніще каміння і найрідші перли, які були в нього, він склав у залізну скриню і передав довіренному слузі. Цей мав перебратися за купця і перевезти цей скарб до аґрійської кріпости, щоб там його заховати, поки країна знов успокоїться. Якщо переможуть повстанці, тоді лишиться йому золото; а як Анґлійці будуть горою, тоді вирятує свої дорогоцінности. Поділивши так свої скарби, він прилучився до повстанців, бо вони мали в його сторонах велику силу. Але через те, як ви це самі зрозумієте, його маєток став законною власністю тих, що остали вірні свому прапорові.

Отже той ніби купець, що подорожує під іменем Ахмета, є тепер в місті Аґрі і старається дістатися до кріпости. З ним є як його товариш подорожі мій свояк Дост Акбар, який знає його таємницю. Дост Акбар обіцяв завести його цеї ночі до бічної брами кріпости і вибрав для цього власне нашу браму. Тут я з Магометом Сінґом будемо ждати на нього. Тут місце відлюдне, і ніхто не знає про його прихід. Світ не довідається нічого більше про купця Ахмета, але великий скарб раджі ми поділимо між себе. Що скажете на це, сагібе?

У вустерській провінції життя людини святе і недоторкане; але справа виглядає цілком инакше, коли навколо шаліє пожар і вбивства і коли привикнеться на кождому кроці стрічатися зі смертю. Чи купець Ахмет жив чи умер, це для мене не було важне; підчас оповідання Абдуляга моє серце загоріло бажанням скарбу, і я роздумував собі, що я міг би почати з ним у моїй старій батьківщині, і як би мої дивувалися, коли б я, той непотріб, вернув з кишенями повними золота.

Я був уже погодився зі собою; але сікові здавалося, що я не можу рішитися, бо він напирав на мене що раз дужше.

— Подумайте, сагібе, сказав він, як цей чоловік попаде в руки команданта, то його повісять або розстріляють, а уряд забере його скарб так, що ніхто не стане через те багатший ні на одного шеляга. Отже, коли маємо його зловити, то чому не піти вже далі? Скарб буде в нас таксамо добре захований, як і в скринях уряду. Він такий великий, що ми всі можемо стати багатими панами і князями. Ніхто не може довідатися про цю справу, бо ми тут відрізані від цілого світа; все складається для нас так добре, як тільки може бути.— Тому скажіть, чи хочете пристати до нашої спілки, чи маємо вважати вас нашим ворогом?

— Я ваш, тілом і душею, відповів я.

— Це добре, сказав він, і віддав мені мою рушницю. Бачите, що ми вам віримо; ви додержите вашого слова, а ми нашого теж не зламаємо. Тепер мусимо ждати на мого брата і на купця.

— А чи знає ваш брат, що ви думаєте зробити? спитав я.

— Цілий плян від нього походить; він його видумав. Тепер підемо на браму і будемо вартувати разом з Магометом Сінґом.

Дощ лив струями; це був власне початок дощевої пори. Чорні, важкі хмари вкривали небо, і було тяжко бачити перед себе навіть так далеко, як можна каменем кинути. Зараз перед нашою брамою був глибокий рів, але вода в ньому була в багатьох місцях майже висохла так, що можна було легко перейти на наш бік. Мені було дуже ніяково, коли я стояв з обидвома дикими сіками і ждав на людину, що йшла на зустріч своїй смерти.

Нараз на другому березі рова я побачив сліпу ліхтарку. Вона зникла серед горбків і за хвилину появилася знову, зближаючися поволі до нас.

— Ось, де вони, крикнув я.

— Гукайте на нього, як звичайно, шептав до мене Абдуляг; не давайте йому причини боятися. Пішліть нас із ним; ми вже зробимо решту, а ви будете стояти тут на варті. Держіть готову ліхтарню, щоб ми могли впевнитися, чи це він.

Світло, блимаючи, зближалося до нас, то задержувалося, то посувалося вперед, аж нарешті можна було пізнати на другому березі дві темні постаті. Я дав їм злізти по стрімкому березі рова, перебрнсти через болото і видряпатися на половину до брами, і аж тоді гукнув до них.

— Хто там! крикнув я придавленим голосом.

— Приятелі! була відповідь. Я відслонив свою ліхтарку; яскравий промінь світла освітив їх. Перший з них це був велитенський сік з чорною бородою, що звисала йому майже до живота. Другий, малий, товстий, круглий хлописько, у жовтому турбані ніс у руці клунок, завитий у полотно. Здавалося, що він зі страху дріжить на цілому тілі; його руки тряслись, наче в лихорадці, і він вертів головою з двома малими, блискучими очима то на право, то на ліво, як миш, що зважується вискочити зі своєї нори. Мене прошибло морозом на думку, що він має згинути, але я нагадав собі скарб і моє серце стало тверде, мов камінь. Побачивши моє біле обличча, він крикнув радісно і почав бігти до мене.

— Охороніть мене, сагібе, говорив він, сапаючи. Приймiть під свою опіку нещасного купця Ахмета. Я переїхав багато провінцій, щоб найти охорону в кріпости Аґри. Мене ограбили, били і плюгавили за те, що я приятель Східно-індійської Компанії. Хай благословенна буде ця ніч, що приносить мені охорону і рятунок — мені і моїй вбогій власности.

— Що несете в клунку? спитав я.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДОСИТЬ ВЖЕ РАБОПІНІЯ.

Богато вже було голосів проти епископа Богачевського і тих священиків, що захотіли в його дудку грати, однак крім „рабопінія", окрім плачу і жалю малої дитини, якій заподіялась кривда, нічого на ділах не показуємо. Грозимо і епископови і священикам, але тільки на папери, а на ділах нічого особлившого не виходить.

Скільки то вже разів ми заявляли в часописях і на „мітінгах", що ми зумієм постояти за свої права, що ми потрапим боротись проти безправств епископа і його прихвостнів, які захотіли йти в розріз з народом, скільки то висказів було, як то ми можемо з ними поступити. Однак на ділі ми нічого не показуємо. Ми заявляємо, що будемо боротись, а заразом і заявляємо рабське покорення в разі поправи епископа і тих священиків, що противорічать народови. Якоїж поправи від них нам очікувати? Щож нам з їх поправи тоді, коли вже накоять зла? До чого та направа нам в той час здалась, як ми вже будем розбиті? Ми повинні не допустити до шкідливої роботи і сейчас ждати звороту в їх поступках. Наколиб вони несвідомо робили помилки, то можнаб ждати на поправу, але вони роблять свідомо. Нам нема чого ждати на їх поправу, а треба повести проти них активну і отверту боротьбу.

В першій мірі ми не повинні дати удержання такому епископови і таким священикам, що виступають проти народніх змагань, національних ґеніїв та йдуть в розріз з народом. Хто хоче народний хліб їсти, мусить народови служити. Щоб наш хліб їв, а кому иншому служив, цего не повинно бути. А будьмо певні, що коли не буде хліба, то не буде шкідливої роботи. Не стане в нас хліба для них, не стане і їх в нас! В той спосіб найлегше позбудеться громада такого священика, що не числиться з народом. Не дасть громада платні, не дасть удержання, тоді й не треба буде задиратися з священиком, бо він сам піде. Також не буде потреби просити, щоб поправився, щоб ішов з народом. Він вже сам тоді мусить рішитись, кудою йому йти. Те саме мусимо зробити і з епископом Богачевським на случай його повороту.

Просьбою в таких „властолюбних" як епископ Богачевський ми богато не осягнемо, як також нічого просьбою не дібемося від тих священиків, що захотіли ширити езуїтсько-гетьманську політику. Добемося свого права тільки тим, як не дамо їм своєї кервавиці в руки, як не будуть мати за що гуляти. Бо покіль вони бачать, що не грозить їм велика небезпека, то вони легковажать народний голос, але як вже побачать, що не жарти, що це не крики і вибрики кількох хаотиків, то тоді скоро завернуть на праведну догогу. До сих пор вони кажуть, що народ собі троха поговорить, покричить і перестане, тому наші просьби їх не торкають. Ми їх просимо, а вони на наші просьби уваги не звертають, а роблять своє. Ми їх просимо, закликаєм, до покаяння, а вони нас не просять, але нам грозять та ще кидають на нас прокляття, бо бачать, що ми їм не потураємо, ба ще й просимо.

Як би ми поставились до них не пасивно а активно, тоді і вони повиділиб, що це не „рабопініє" а народня грозьба. Тому вже досить тих просьб, благань, мольб, плачів чи „рабопінія", вже крайня пора взятись за діло, бо рабопінієм нічого не осягнемо. Час би вже повести активний опір. Грозять вони нам, можнаб і їм троха погрозити, а тоді сейчас дізнаємося без просьб, хто за нами а хто проти нас! Бо наколи будемо надалі так робити як до цих пор, то ще стратять надію і ті священики, що вже заявились за народом. А стратять тому, що будуть сумніватися, чи зможе щонебудь вийти з тої боротьби. Є такі громади, що брали участь у „конґресі", висилали своїх делеґатів туди, пишуть дописі на епископа і тих священиків, що не йдуть з народом, але помимо цего вони не сповнили постанов „Конґресу" ані других постанов і тримають в своїх громадах таких священиків, що отверто виступають проти народних ухвал. Тримають такого священика і дають йому навіть краще удержання ніж має той, що публично заявився за народом. А це не повинно бути! Громада повинна знати, кого має в себе. Ми повинні звернути увагу на тих священиків, що вважали себе завсіди патріотами, і спитати їх: чому це ви тепер заховалися в мищині діри? Перше гукали на Польщу, гнали її з Америки, писали шумні статті, говорили пламенні промови, а тепер слух по вас загинув. Чому це так? Чи ті патріоти тільки тоді вміють горлати, як все тихо? Це-ж не патріот, що тікає до мишиної дірки, коли розгориться боротьба, а дезертир, коли не хрунь!.

До таких дезертирів чи хрунів просьба не проговорить. Тут треба иншого способу. От і тому повинні ми не потурати нікому і не просити нікого. Просьбами не провіримо, хто з нами а хто проти нас. Наколи ми і на далі будемо просити тих священиків, що до цеї пори не заявились кудою вони хотять іти, щоби вони заявили нам отверто кудою хотять іти, то будьмо певні, що ми не осягнемо нічого, ба ще стратимо і тих, що маємо. Наші зусилля будуть даремні. Ми мусимо взятися до инших средств боротьби. Громада повинна дати утриманнє тільки тому священикови, що держить з громадою і поспитати свого пароха виразно: Отче, ви з нами, чи проти нас?

Дякоучитель Р. М. Д.

—o—

ЯК ВИСЛАТИ ДЕЛЕҐАЦІЮ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ.

Я бачу, що члени Українського Народного Союза дуже радо витають голоси за висилкою делеґації на радянську Україну. Вони сподіються, що делеґація привезе нам з України факти, з котрих буде видно, як нам покінчити тут політичну драчку, що йде серед Українців в Америці вже 13 літ.

Очевидно, Український Народний Союз мігби самий вислати трох делеґатів, наложивши по 50 центів на дорослих членів, чи то збираючи добровільні жертви на відповідний фонд.

Та мені видиться, що краще булоби порозумітися для сеї цілі з другими українськими орґанізаціями й вислати спільну делеґацію, зложену з 7 членів. Межи сими делеґатами мавби бути один, що родився в Америці; один зі Закарпаття, один родом з Буковини; один зі західної України; один родич Волиня; один з радянської України. З делеґатів два повинні бути праві, два ліві, а три безпартійні.

Всі делеґати повинні бути американськими горожанами. Всі повинні бути люди з розумом, зелізними нервами та здібними до бесторонного осуду.

На таку делеґацію я готов дати й пятку.

Гнат Гаврилюк,
Джерзі Сити, Н. Дж.

ПОКЛИК

до односельчан села Карова, повіт Рава Руська, Галичина.

З рамени Комітету села Карова в Джерзі Сіти, Н. Дж., вислано до рідного села на будову читальні „Просвіта" $200.

На те одержали ми вже посвідку і сердечну подяку від наших братів. Вони пишуть, що будова вже розпочалася, а в червни треба буде дім покрити. Згідно з бажаннєм американських Українців дім буде покритий бляхою. Це потягне за собою збільшені кошта. Через те просять нас наші родимці, щоби ми були ласкаві далі стати їм з допомогою, щоби докінчити щасливо раз розпочате гарне народне діло. На покриття дому треба $200 і ту суму ми мусимо негайно зложити, щоби вона наспіла до краю в сам час, себто з початком літа.

Чесні і Дорогі Земляки, Односельчане. Коли ми вже зачали, так з Богом кінчім. Зложім памятку, зберім тих $200 і хай чимскорше стане в нашім селі національна українська твердиня, що нам виховає завзятих і чесних громадян. Наш дар буде вічною памяткою про те, що Українець в Америці не тільки побачив нові землі і новий світ, але пізнав добре, що це значить свобода, поступ і наука. Тому не відмовмося від датку на докінченнє дому „Просвіти" в нашім рідним селі. Зложім жертву і пересилаймо на руки комітету.

Письмо з краю буде відчитане на зборах, які відбудуться 8. мая в Українськім Народнім Домі в Джерзи Сіти, Н. Дж., о 8. год. вечером.

За комітет:
К. Піддубчишин, голова,
М. Баран, писар,
С. Кот, касієр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ

Як ми пом. рід. краєви.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Замісць святочних желань на рідний край.

До редакції „Свободи" зголосили слідуючі свою готовість не висилати великодних желань, складаючи замісць того жертву на край:

В. Загаєвич $3; по $2: Е. Ляхович, М. Близнак, В. Кедровський, о. В. Сполітакевич, Л. Мишуга; по $1: С. Ядловський, О. Стеткевич, О. Ревюк, Р. Слободян, І. Каштанюк, П. Маційовський, А. Онисик, М. Воробець, С. Дембіцький, М. Гайворонський, В. Кнігиницький, Д. Галичин, М. Угорчак, др. С. Демидчук.

Разом зложено $29, які відослано згідно з бажанням жертводавців до Обєднання.

БАТЛЄР, ПА.

З балю на Рідну Школу.

З рамени укр. православної громади улаштовано баль, на якім батлерські православні Українці зложили $25, які призначено на Рідну Школу в старім краю.

Гроші вислано до краю через Обєднаннє.

ГЕМТРАМК, МИШ.

З представлення на політичних вязнів.

Заходом Товариства опіки над політичними вязнями відбулося представленнє „В боротьбі за волю", яке принесло $25 чистого доходу.

Весь дохід вислано до Обєднання для політичних вязнів в Галичині.

М. Черній.

ВИЛКС БЕРИ, ПА.

На інвалідів і політичних вязнів.

З рамени Братства св. Івана Хрестителя, від. 223 У. Н. Союза, вислано через Обєднаннє $25 на допомогу нашим інвалідам в краю.

На товариській розмові в Ганновер по вічу в Вилкс Бери зложили на політичних вязнів слідуючі: по $2: С. Щопяк, О. Смик, Д. Надільний, Н. Мицяк; по $1.50: о. Н. Струтинський; по $1: М. Музика, П. Оберець, І. Мельник, О. Костюк, о. Ю. Ганяк, І. Барнас, др. Л. Мишуга, М. Сокільський, І. Ґрозьо, А. Ґрозьо; по 50 ц.: А. Хромчак, Т. Гулик, І. Кубиляк.

Разом зложено $21, які вислано рівнож до Обєднання.

О. Смик.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ.

Коляда на Рідну Школу.

З рамени Товариства ім. Івана Франка, від. 93 У. Н. Союза, переведено коляду і зібрано $47.75. З тої суми вислано $23 з призначеннем на Рідну Школу, а решту задержано в товариській касі.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на читальню „Просвіти" в селі Кривичах, пов. Перемишляни.

Старанням місцевого збіркового комітету для допомоги читальні „Просвіта" в Кривичах переведено коляду, яку зложили:

По $10.00: Ф. Гнатів, П. Задорожний, Ол. Ласот; П. Щербатий $7.00; по $5.00: П. Кріль, В. Харамбура, Агаф. Вібла, Прок. Огурок, Л. Вантух; Ів. Нагуляк $3.00; по $2.00: Ев. Кобзар, В. Боднар, Р. Рибак, Пав. Гнатів, М. Поліщук, Т. Стефанів, В. Босий, В. Олінчак, Ів. Городецкі; по $1.00: Т. Мойса, Ан. Маєвич, А. Корчинскі, Т. Варан, П. Левчишин, В. Павлик, Іль. Боднар, Пел. Боднар, В. Білий, Ів. Осьцяк, Мих. Павлусів, А. Задорожний, М. Яцира, П. Вишньовський, М. Марчак, П. Сеник, Йосиф Ловчук, Яв. Мазур, Пав. Сеник, Дм. Сеник, М. Газер; по 50 центів: М. Гриньовскі, М. Савчишин, Е. Зворач, Е. Данильчак; Дм. Савчук 25 ц.

Загальна сума $106.25, котру вислано на руки читальняного комітету в селі Кривичах.

Збіркою занялися: Прокіп Кріль, Прокіп Огурок, Теодор Гнатів, Лука Вантух, Іван Нагуляк.

Всім жертводавцям складаємо щиру подяку.

Комітет.

— Чи твій вуйко був ще зовсім при здорових змислах, як списував тестамент?

— Це не знаю. Щойно завтра отворять тестамент.

— Як то сталося, що ти не оженився ще з Іриною?

— То дуже просте. Два дні перед шлюбом довідався я, що вона що місяця видає величанські суми грошей на кравчиню.

— Щож тепер буде?

— Треба буде оженитися з тою кравчинею.

Мих. Рудницький.

ШЛІФАР ВІЧНОСТИ

(З нагоди 250-літніх роковин смерти Спіноци).

—o—

Шліфар, як хоче Желехівський: шлюфір, чи шліфовщик, як волієте; не маємо на цю працю власного слова і позичили його з німецької мови, так само як росіяне або поляки, бо не мали ми ніколи власних шліфарень скла або ідей. Шліфарем з професії був фільософ, якого 250-літні роковини смерти святкували маніфестаційно вчора в Газі, місці, де помер він у нужді та самоті. Барух Спіноца рятував себе від смерти двома професіями; жив із шліфарства, а жив фільософією. Перша заспокоювала голод його тіла, друга душі.

Спіноца жив як мудрець; найбільші події його життепису це ті, коли він в обороні ідей жертвував особистими вигодами. Як син жидівського купця в Амстердамі, хоче стати рабіном. У його руки попадають твори Декарта і він відчуває силу першої правди свого вчителя: можна вірити лише в те, що розум приймає з безсумнівною ясностю. Талмуд не дає таких правд. Спіноза за вільнодумність мусить іти на „банїцію" в 1656 р. і переїхавши в Гаґу, рятує себе штукою поліровки дорогоцінного скла. Та його кожна вільна хвилина присвячена роздумуванням над проблемами буття. Для цієї мети, якою він живе, він не хоче приняти ні ріжних становищ пропонованих його другами, ні катедри фільософії в Гайдельберґу, ні, як кажуть, пенсії від Людовика XIV., дарма, що чахотка поволі підгризає його орґанізм і дає йому дожити лише до 45 р. життя.

Спіноца є творцем одної з найважніщих, найдивоглядніщих і найбільше послідовних фільософічних систем*). Хто ніколи не думав над поняттями про причину та мету всесвіта, почувши т. зв. зміст його світогляду, може уявити собі, що фільософ ломить собі голову над такою сполукою ідей, яка складалась би на найбільше неімовірний образ світа. Та скільки великих умів дало себе пірвати глибиною правди та перспективами ясности, відкритими жидівсько-голяндським мислителем. Ляйбніц, Лессінґ, Кант, Шеллінґ, Ґеґель, Ґете, Бісмарк, Тен, Фльобер — і ця низка не скінчилась ще донині! Як зясувати двома словами тайну впливу цього недоступного світогляду?

Неодин з нас уживав фрази **sub specie aeternitatis**, не знаючи, що завдячує її Спіноці. Єдиний викінчений світогляд є, на думку Спіноци, такий, який у силі глянути на всі явища „з погляду вічности" себто визволитись від усіх змінних, перехідних, часових впливів. Фільософія займається проблемами людини — її відношення до світа. Якже-ж людина може бути незалежною від змін часу та власних переживань? Спіноца вірив, що може. „Людина, каже він, не є в природі як царство в царстві, але як частина в цілости, а воруханнями духового автомату, яким є наше „я" (єство), кермують так само закони, як закони світа матеріяльного"... І Спіноца принявши людину та всесвіт як автомат, оживив його сотками скляних шиб, скривши за ними свої ідеї: субстанцію, атрибути, „моди",—а в безмежній далині розсіяв, мов зорі просторінь, розум, душу — безмежні прояви, ознаки, вислови незбагненого, неосяжного Бога-Природи.

Хто входить у цей світ, почуває паморокн, мов під велитенськими небозводами маґазинів туги, де з усіх боків заломлюється світло в скляних тафлях. Спіноца ні на мить не вслухується у своїх роздумуваннях у тремтіння людського серця: фільософ як світ вічности не знає ні зворушень ні бажань. Світ є для нього годинником покладеним під велитенський телескоп. Предивний це механізм: ні злий, ні добрий, не страшний, а одночасно безнадійний, не зроджений якоюсь волею, а одночасно як найбільше гармонійний, без протилежностей між тими всіми явищами чи ідеями, які щодня родять у нашій душі сумніви та вагання: між духом і матерією, світом тіл і ідей, природою і Богом... а одночасно необхідний і одиноко можливий!

Спіноца вірив, що людський мозок, незалежно від усіх пут, якими ми звязані з тілом, часом, простором, може оглядати єдино-вічну правду. Навіть та потреба, якої осідком ми нині вважаємо серце: потреба віри в Бога, була для нього чисто розумовою. Завдяки тому він міг створити єдину до цього часу „етику" методою, яка є як найбільше віддалена від світа моральних проблем — ґеометричною! Спіноца розглядав взаємини людини до світа як взаємини площин і ліній. Його світогляд є рівнаннями перекладеними на абстрактні ідеї. Він вірив, що світогляд фільософа виглядає так, а не інакше, бо так, а не інакше виглядає світ. Якби він на мить повірив, що є саме навпаки: що так, а не інакше виглядає нам світ, бо таким ми побачили його крізь телескоп світогляду, створеного якимсь фільософом, тоді Спіноца перервав би свою „Етику", як не скінчив першої, молодечої студії „Про направу людського розуму", над якою думав усе життя, заки не прийшов до переконання, що нема єдиного загального способу на недосконалий людський мозок.

Система Спіноци є таким самим наскрізь своєрідним твором уяви та таланту одиниці, як і всі инші фільософічні світогляди. Факт, що Спіноца просиджував над талмудом і дорогоцінним шліфованим камінням, заважив на його світогляді не менше як те, що Плятон бачив довкола себе культ тіла, а Кант усе життя сидів на однім місці чудаком. „Етика" Спіноци має в собі талмудичну ідею і шліфарську Форму. Її Бог, Природа чи Субстанція є непроглядно-жорстоким єством і одночасно сяючим, богатогранним, ошліфованим камінем, осліплюючим, холодним, з усіх боків однаковим, а в якого призмі найближчі предмети заломлюються апокаліптичними обрисами.

Тільки такою сполукою талмудичної діялектики і ґеометричної систематики можна розяснити те, що в Спіноці можна найти однаково добре зразок найчистішої християнської віри або повного атеїзму, горіючого фанатизму або жорстокого холоду, найбільше послідовної льоґічної системи або фантастичної фільософічної уяви.

Чомуж — спитаєте — в 250 літ після смерти такого чудака стільки розумних людей клонить в пошані перед ним голову і схиляє її над його книжками? Тому, що дуже мало є шліфарів ідей, які вміють їх вигладити у такий фільософічний камінь, щоби крізь нього тисячі людей, на протязі століть, могли перевірювати світ і бачити його таким, яким (як їм здається!) давно його сами бачили або яким бажали би його мати для духової полекші.

*) За життя видає лише „Принципи Картезіянської фільософії" і „Теольоґічно-політичний трактат". Решта вийшла щойно після його смерти: „Етика", „Політичний трактат", „Трактат про направу розуму" і приватні „Листи".

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць март 1927 р.

НОВІ ВІДДІЛИ:

Тов. ім. Івана Франка, від. 257 У. Н. С., в Джерзи Сіті, Н. Дж. Федович Андрій, Фурка Василь, Коледа Діонизій, Лашок Стефан, Тхір Павло, Зубрид Антін, Цап Іван, Федорович Стефан, Панкевич Юрій, Седляр Іван, Федович Анна, Федович Марія, Коледа Марія, Поліщук Марія, Волошин Евдокія, Сокіл Марія, Панкевич Текля, Гулькевич Розалія, Фурка Вікторія, Бейгер Зофія, о. Улицький Олекса, Маланчук Ілько, Фурка Марія, Рось Текля, Тур Микола, Сокіл Михайло, Седляр Дмитро, Пішко Микола, Кузимка Казимир, Каранко Олекса, Гіщук Михайло, Данко Ігнатій, Фурка Павло, Юрас Катерина, Тур Олена.

Товариство Просвіта, від. 366 У. Н. С. в Ізлин, Н. Дж. Дзюмбак Станислав, Іворовський Андрій, Гніздор Василь, Кручовий Василь, Баховський Петро, Седіла Катерина, Гвоздик Петро, Шпайчук Іван.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 2. Голда Михайло.
В. 5. Левенець Марія.
В. 8. Федак Михайло, Хомяк Андрій.
В. 10. Хомко Дмитро.
В. 13. Мосюк Онуфрій.
В. 14. Шалаян Стефан.
В. 20. Дмитришин Петро.
В. 21. Суман Андрій.
В. 23. Калина Антін.
В. 31. Орловський Станислав, Орловський Лев, Орловський Михайло.
В. 34. Фурдин Теодор, Бобровська Анна.
В. 38. Олексів Пазя.
В. 43. Парнецький Вінцентій.
В. 45. Мігелич Михайло.
В. 52. Бішко Григорій, Бішко Текля, Доскоч Олена, Затирка Марія.
В. 58. Челяда Анна.
В. 61. Гаванчак Олекса, Рулик Антін.
В. 76. Коваль Василь, Бакаляр Дмитро.
В. 81. Шалковський Станислав.
В. 85. Паращук Данило.
В. 86. Попівчак Стефан.
В. 87. Максимик Олена.
В. 89. Павлишин Роман.
В. 90. Лах Анна.
В. 91. Баховський Роман.
В. 94. Пазарина Еміліян, Пазарина Анна.
В. 96. Коваль Володимир, Коваль Антоніна.
В. 98. Рубачинський Яків, Крупа Ів.
В. 101. Вадрусь Марія.
В. 102. Стойко Стефан.
В. 104. Конікевич Анна.
В. 106. Черґава Анастазія.
В. 120. Ввбро Павло.
В. 124. Білоус Пелягія, Петрик Катерина, Лехкий Михайло.
В. 127. Грех Іван.
В. 135. Шутак Ева, Шутак Катерина.
В. 137. Янович Іван, Лампарт Ірина, Янович Марія, Потучко Михайло.
В. 147. Кіштанич Анастазія.
В. 149. Димяк Іван.
В. 151. Кібало Василь, Кібало Юлія.
В. 153. Лудинський Василь.
В. 154. Фрінско Іван.
В. 156. Клюс Анна, Клюс Іван, Грищук Анастазія, Грищук Йосиф, Яцик Павло, Клюс Евдокія.
В. 158. Бізіна Анна.
В. 164. Пипяк Іван, Мельник Юрій, Макар Іван ст., Макар Іван мол.
В. 172. Козакевич Іван.
В. 177. Магаровський Микола, Гумяк Лука.
В. 182. Куцьох Анна.
В. 185. Телех Марія, Каваш Стефанія, Каваш Олена, Каваш Мелянія.
В. 191. о. Боднар Йосиф.
В. 192. Ґос Марія, Ґос Микита, Чорнобай Параскевія, Чорнобай Атанас.
В. 193. Ляхович Петро.
В. 196. Заруба Юлія.
В. 202. Спісак Олена, Спісак Анна.
В. 212. Кордек Катерина.
В. 216. Козак Анна.
В. 217. Томчак Каїтан.
В. 218. Данильчак Катерина, Шепас Катерина.
В. 222. Сенів Андрій, Сенів Юлія.
В. 223. Замулинська Анна.
В. 230. Коршиевич Петро.
В. 231. Смолій Дмитро.
В. 235. Теплий Андрій.
В. 237. Вакалець Анна, Лашок Іван.
В. 241. Скібінська Марія, Познанська Варвара.
В. 242. Сисак Марія.
В. 253. Звірінський Теодор, Звірінська Марія, Ференц Семен.
В. 262. Сосенко Акілія.
В. 265. Хоман Олекса.
В. 268. Гладчук Емілія.
В. 273. Романчук Марія.
В. 277. Шегда Микола.
В. 281. Теплишин Йосиф.
В. 282. Гривнак Анна, Андрусишин Зофія, Зазуля Григорій.
В. 287. Литвин Юлія.
В. 288. Завацький Тарас.
В. 292. Нидза Михайло, Школьник Бартоломій.
В. 295. Гаспір Андрій, Філас Текля.
В. 296. Кілер Олена.
В. 298. Найдан Теофіль.
В. 305. Гуменюк Марія, Касян Евдокія.
В. 321. Грицик Дмитро, Наумович Семен.
В. 332. Спат Теодор.
В. 334. Юрчишин Василь, Юрчишин Параска.
В. 335. Макарик Василь, Макарик Марія.
В. 336. Данищук Анна.
В. 340. Олиник Петро.
В. 342. Бартко Анна.
В. 344. Когут Йоанна, Ґонска Іван.
В. 346. Мостовий Микола, Навроцький Павло.
В. 352. Гачак Юлія.
В. 358. Лемечук Наталія, Михно Марія.
В. 359. Шумила Евдокія.
В. 361. Витник Марія, Шипула Іван, Ставчанська Марія, Шевчук Марія, Шевчук Іван, Букса Ігнатій.
В. 364. Кіч Пилип, Ґаздецька Текля, Савка Василь, Сербій Іван.
В. 365. Васильчук Анна.
В. 367. Білик Марія, Дорофей Катерина.
В. 369. Саган Онуфрій, Андрусів Ілько.
В. 385. Мандзец Юлія.
В. 388. Бандирська Зофія, Містурак Семен, Лагаш Дмитро.
В. 396. Дяк Анна.
В. 400. Матвіїв Іван.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 7. Роговська Олена, Роговський Константин.
В. 10. Хвалик Семен, Хвалик Анна, Хвалик Феня.
В. 58. Дмкович Іван, Дмкович Марія.
В. 61. Годзак Василь, Спрох Стела.
В. 70. Козар Михайло.
В. 73. Голуб Кондрат.
В. 80. Кирніцький Теодор, Кирніцька Магдалина.
В. 81. Валега Михайло.
В. 85. Смериканич Павло.
В. 93. Дубаневич Михайло.
В. 104. Савчак Андрій.
В. 105. Нуджик Іван.
В. 122. Сошик Іван.
В. 177. Зарицька Йосифа, Зарицький Маріян.
В. 182. Капусційський Кондрат.
В. 206. Волочук Матвій, Липка Константин, Комоніцький Лука, Комоніцька Параска, Василишин Пилип, Василишин Марія.
В. 213. Зимяк Наум.
В. 218. Стефанко Микола.
В. 221. Воробель Іван, Ґуральчик Петро, Кашуль Микола, Дворник Михайло, Войцеховський Василь, Шеремета Дмитро, Сіхарська Юлія, Гасюк Андрій, Дворник Горпина.
В. 230. Степкович Стефан, Сушко Микола, Волейник Юрій.
В. 235. Вульчак Марія, Андриц Юрій, Бобак Павло, Андриц Андрій, Бобак Марія, Богаченко Іван, Вульчак Григорій.
В. 268. Лечак Семен, Євчин Василь, Остащин Петро.
В. 276. Сисин Василь, Сисин Марія, Шпак Михайло.
В. 281. Мельник Іван.
В. 318. Олексяк Марія.
В. 319. Претуляк Теодор.
В. 336. Яким Іван.
В. 342. Вархола Стефан.
В. 361. Петрівський Петро.
В. 364. Павлишин Катерина, Павлишин Яків.
В. 367. Коломиєць Тита, Коломиєць Анна, Федоришин Іван.
В. 370. Керничний Антін.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 31. о. Миляних Семен.
В. 37. Заборська Домка.
В. 91. Жовняр Анна.
В. 96. о. Маланяк Стефан.
В. 112. Щирагловська Марія.
В. 120. Кохановський Йосиф, Кохановська Йосифа.
В. 130. Гапа Марія, Гапа Петро.
В. 146. Чорний Дмитро, Чепак Василь.
В. 161. Литвин Йосиф.
В. 172. Лучка Матвій, Лучка Ева.
В. 179. Стеців Михайло.
В. 181. Рикович Йосиф, Рикович Матрона.
В. 192. Дмитрів Роман.
В. 217. Гіль Василь.
В. 221. Островський Дмитро, Гавлічинська Офімія, Гавлічинський Кость.
В. 341. Щирагловський Іван.
В. 342. Дмитрів Михайло, Васович Катерина, Дмитрів Евдокія, Васович Луць.
В. 358. Волянська Анна, Банас Текля.
В. 368. Герман Йосиф.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 1. Свентик Йосиф.
В. 5. Козак Михайло, Мазурек Олекса, Козак Марія, Олійник Проць.
В. 7. Збрик Анна.
В. 9. Худинця Пилип, Пінкасевич Тимко.
В. 24. Кудла Іван.
В. 27. Держирука Трофим.
В. 29. Костюк Микола, Ґрозьо Юлія.
В. 34. Сикута Микола, Бандирський Іван.
В. 58. Коваль Андрій.
В. 61. Зелінський Іван, Королевят Теодор, Спрох Андрій, Королевят Анна, Єдинак Михайло, Спрох Андрій.
В. 72. Кузмич Евстахій.
В. 75. Турчин Андрій, Турчин Катерина.
В. 76. Скалецький Семен, Смолей Данило.
В. 80. Лазорчик Анна, Лазорчик Михайло.
В. 85. Мадай Марія, Мадай Василь.
В. 90. Гупан Іван.
В. 94. Клим Іван.
В. 95. Буснюк Михайло.
В. 104. Куртяк Йосиф.
В. 113. Коземчак І. Олекса.
В. 126. Кузьман Михайло, Гордий Михайло.
В. 137. Цап Григорій.
В. 138. Ціжман Томко.
В. 139. Дорош Павлина.
В. 144. Гуцалюк Антін.
В. 147. Чорний Теодор.
В. 150. Рога Іван.
В. 157. Панько Іван.
В. 158. Мельник Доминік.
В. 161. Іваник Дмитро, Грушевський Іван.
В. 169. Чіж Микола, Чижик Марія.
В. 172. Романюк Михайло.
В. 177. Кендигалюк Марія.
В. 179. Іванців Ева, Іванців Антін.
В. 182. Грабінський Дмитро.
В. 185. Бакун Пилип.
В. 192. Павлишин Маріян.
В. 196. Лецин Михайло, Цинюрчин Анна, Цинюрчин Микола, Іванків Іван.
В. 217. Петрович Семко, Швець Теодор.
В. 222. Блашко Катерина.
В. 227. Грешко Іван, Грешко Іван.
В. 229. Яворський Йосиф.
В. 231. Іванила Василь.
В. 239. Шикула Михайло.
В. 241. Стрига Нестор.
В. 245. Савчин Василь.
В. 274. Сивий Стефан, Хрущ Павло.
В. 253. Пельц Йосиф.
В. 265. Николин Павло.
В. 266. Бродський Василь, Бродська Анастазія.
В. 268. Громяк Михайло.
В. 277. Присташ Марія, Манас Олена.
В. 282. Трач Марія.
В. 285. Возняк Андрій.
В. 297. Свербінський Дмитро.
В. 304. Гутник Петро.
В. 310. Пясецький Григорій.
В. 320. Давис Йосиф.
В. 325. Зварич Дмитро.
В. 332. Филипович Іван.
В. 336. Гладиш Юлія, Гладиш Петро, Дмитришин Дмитро.
В. 339. Шостак Андрій.
В. 341. Сорочак Микола, Лупан Михайло.
В. 348. Ульковська Льокадія, Ульковський Ігнатій.
В. 350. Йоч Йосиф.
В. 362. Ксеняк Іван.
В. 365. Соколь Яків.
В. 367. Гринчук Павлина, Гринчук Олекса.
В. 369. Романишин Михайло.
В. 385. Гнатишин Ілько, Філіпович Олександер, Зубінський Антін, Філіпович Дмитро.
В. 392. Єтковський Йосиф.
В. 396. Атаманчук Василь.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 20. Чепак Олекса.
В. 28. Клюка Іван, Клюка Анастазія, Гопко Теодор.
В. 42. Восович Катерина, Восович Луць.
В. 74. Мельник Йосиф.
В. 76. о. Понятишин Петро.
В. 85. Калин Дмитро.
В. 112. Волянська Анна, Банас Текля.
В. 146. Дмитрів Роман, Лобур Анна.
В. 196. Лучка Ева, Лучка Матвій.
В. 206. Герман Йосиф.
В. 209. Дмитрів Евдокія, Дмитрів Михайло.
В. 232. Кохановський Йосиф, Кохановська Йосифа.
В. 266. Чучман Павло.
В. 273. Гапа Петро, Гапа Марія.
В. 316. Гіль Василь.
В. 324. Мельничук Федор.
В. 346. Навроцька Анна, Навроцький Михайло, Харов Григорій, Харов Катерина.
В. 349. Заборська Домка.
В. 379. Гавлічинський Кость, Гавлічинська Офімія, Островський Дмитро.
В. 401. Щирадловський Іван, Щирадловська Марія.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 3. Щіжак Іван.
В. 209. Боднар Стефан.
В. 72. Рут Мартин.
В. 93. Шевчук Стефан.
В. 98. Шуковський Казимир.
В. 174. Михалко Михайло.
В. 181. Лопчинський Стефан.
В. 223. Проць Іван.
В. 282. Клим Іван.
В. 303. Пилип Катерина, Кузeмчак Анна.
В. 308. Совяк Іван.
В. 321. Нємчук Іван.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця марта 1927 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	19.519
В місяцю марті 1927 р. принято нових	210
В місяцю марті 1927 р. принято наново	67
В місяцю марті 1927 р. принято з переступними листами	30
В місяцю марті 1927 р. принято з інших кляс обезпечення	17
Разом	19.843
В місяцю марті 1927 р. суспендовано	113
В місяцю марті 1927 р. відійшли з переступними листами	35
В місяцю марті 1927 р. відійшли до інших кляс обезпечення	17
В місяцю марті 1927 р. померли	13
Разом	178
З кінцем місяця марта 1927 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	19.665

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д.	на $ 100	15
В клясі А.	на $ 250	401
В клясі А.А.	на $ 500	5.782
В клясі В.	на $ 750	900
В клясі С.	на $1000	12.137
В клясі В.В.	на $1500	232
В клясі С.С.	на $2000	66

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	28
В клясі О-1000	на $1000	16
В клясі О-1500	на $1500	2
В клясі О-2000	на $2000	1
В клясі О-2500	на $2500	—
В клясі О-3000	на $3000	—

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	11
В клясі Р-1000	на $1000	22
В клясі Р-1500	на $1500	—
В клясі Р-2000	на $2000	1
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	26
В клясі Е-1000	на $1000	23
В клясі Е-1500	на $1500	1
В клясі Е-2000	на $2000	1
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—
	Разом	19.665

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 4. Кусень Ірина.
В. 8. Хицяк Михайло, Хицяк Василь, Скробач Володимир.
В. 9. Пелих Марія, Пелих Анна, Пелих Маргарета, Пелих Сузанна.
В. 13. Галайко Іван, Галайко Стефан.
В. 22. Косців Стефан, Лотоцький Володимир, Лотоцький Михайло.
В. 26. Фільо Маргарета, Фільо Йосиф, Моравська Станислава, Моравська Броніслава, Моравська Олександра.
В. 29. Радко Йосиф, Сокольський Юрій.
В. 30. Кльос Розалія.
В. 31. Орловський Йосиф.
В. 42. Гладкий Михайло, Гладкий Іван.
В. 55. Демчук Михайло.
В. 58. Диновяк Йосиф.
В. 62. Бохняк Анна, Бохняк Петронеля.
В. 63. Гоцуляк Анна.
В. 72. Блізньовський Мирослав.
В. 76. Коваль Михайло, Коваль Микола, Коваль Іван, Коваль Катерина.
В. 85. Ковальчук Олена.
В. 86. Сайкевич Григорій, Саламаха Давид.
В. 90. Лопух Василь.
В. 91. Лихіцький Володимир.
В. 98. Козак Анна, Винник Едвард.
В. 104. Дубач Анна, Дубач Михайло, Дубач Василь.
В. 112. Щирадловська Олена, Щирадловська Геновефа, Старинщак Юліян, Старинщак Стефан.
В. 116. Чичота Ольга, Чичота Стефанія, Чичота Роман.
В. 123. Волощук Марія, Волощук Анна.
В. 124. Гурняк Йосиф.
В. 136. Білевич Іван.
В. 137. Мазій Стефанія, Мазій Анна, Мазій Олена.
В. 147. Кішанич Теодор.
В. 156. Клюс Дмитро.
В. 168. Космина Марія, Космина Стефан.
В. 172. Мороз Анна, Мороз Василь, Мороз Іван, Мороз Михайло.
В. 177. Лучка Броніслав, Лучка Франко, Лучка Стах, Лучка Анна, Лучка Тимко, Журба Володимир, Журба Йосиф.
В. 182. Сагайдак Розалія, Сагайдак Василь.
В. 206. Чубай Йосиф, Чубай Олена, Рогозин Текля, Коцюба Франко, Коцюба Роман.
В. 214. Гладка Ірина.
В. 218. Данильчук Іван, Данильчук Михайло, Данильчук Василь, Степчук Павлина.
В. 230. Ковцун Анна.
В. 231. Чолій Емілія, Чолій Ольга, Чолій Мирослав, Чолій Михайло, Чолій Василь, Чолій Елисавета, Чолій Анна.
В. 247. Білінська Кароліна, Гурний Василь, Гурна Анна, Гурний Михайло, Гец Анна, Гец Марія, Гец Михайло.
В. 263. Коваль Анастазія.
В. 268. Гладчук Михайло, Гладчук Іван, Гладчук Володимир, Гладчук Анна.
В. 270. Струж Михайло, Васидюк Павло.
В. 282. Андрусишин Анна, Гривнак Тимко, Вага Марія, Вага Катерина, Вага Магдалина, Вага Елисавета, Вага Володимир.
В. 289. Гусар Михайло, Сікора Едвард.
В. 292. Шевчук Михайло.
В. 318. Саюк Стефан.
В. 326. Срубер Михайло, Срубер Антін, Срубер Андрій.
В. 334. Гомзяк Теодор, Старявська Михаліна, Старявська Юлія, Старявський Володимир.
В. 336. Садовська Геновефа, Садовський Михайло, Садовська Олена, Садовський Йосиф, Степаник Катерина, Степаник Мирослав.
В. 342. Маркович Марія, Маркович Йосиф, Полегонький Ілько.
В. 344. Притула Анна, Притула Олена, Притула Михайло.
В. 345. Гайва Ольга.
В. 350. Сливінський Омелян, Сливінська Ольга, Сливінський Павло.
В. 352. Гачак Розалія, Гачак Емілія, Гачак Петро.
В. 355. Солоничний Іван.
В. 358. Ділай Іван.
В. 361. Піцунко Стефан, Піцунко Іван.
В. 364. Левіцька Ольга, Малко Марія, Малко Володимир, Малко Михайло, Малко Ольга.
В. 369. Маціканич Ева, Маціканич Анастазія, Маціканич Зофія, Мала Катерина, Савчинець Анастазія, Савчинець Михайло.
В. 370. Жукоф Василь.
В. 388. Друлик Марія, Заремба Анеля.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 7. Костик Анна, Костик Іван, Костик Михайло, Олекса Марія, Олекса Анна, Олекса Григорій, Олекса Олена.
В. 10. Хвалик Василь, Хвалик Стефан.
В. 70. Козар Микола, Козар Володимир, Козар Йосиф, Козар Омелян.
В. 80. Кирніцький Антін, Кирніцька Анна, Кирніцька Анастазія.
В. 177. Жарзицький Броніслав.
В. 206. Комоніцький Володимир, Комоніцький Іван, Комоніцький Павло, Комоніцький Стефан.
В. 276. Сисин Ілько, Сисин Микола, Сисин Василь, Сисин Петро.
В. 342. Полегонький Ілько.
В. 364. Павлишин Евген.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ (КАРТАМИ):

В. 96. Маланяк Зенон.
В. 179. Стеців Стефанія, Стеців Іван.
В. 221. Гавлічинська Анна.
В. 341. Щирадловський Стах.
В. 342. Дмитрів Микола, Дмитрів Марія, Васович Анна, Васович Іван, Васович Михайло, Васович Марія, Васович Петро.
В. 358. Банас Агнес, Банас Михайло.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 5. Козак Пелягія, Козак Анна, Козак Агафія.
В. 7. Збрик Василь, Збрик Анна, Збрик Марія, Збрик Стефанія, Збрик Михайло.
В. 9. Ковальчик Марія.
В. 34. Сикута Зофія, Сикута Роман, Сикута Зеновій.
В. 42. Кунка Петро.
В. 66. Щербата Ева, Щербата Анна, Щербата Ольга.
В. 80. Лазорчик Йоанна, Лазорчик Олена, Лазорчик Маргарета.
В. 98. Цембаляк Володимир, Цембаляк Марія.
В. 99. Поступак Дмитро.
В. 109. Щепко Анна, Щепко Михайло, Щепко Іван.
В. 116. Думанська Розалія, Думанська Франя, Думанський Семен, Думанський Михайло, Думанський Олекса, Думанський Йосиф.
В. 123. Піціль Катерина.
В. 165. Коцоловський Володимир.
В. 170. Савчин Василь.
В. 197. Шалапій Петро.
В. 217. Шеремета Михайло, Шеремета Василь, Шеремета Андрій, Шеремета Дмитро.
В. 218. Степчук Павлина.
В. 230. Ковцун Олена.
В. 241. Стрига Михайло.
В. 263. Коваль Анастазія.
В. 266. Броцький Микола, Броцький Михайло.
В. 336. Гладиш Олекса, Гладиш Олена.
В. 342. Маркович Марія, Маркович Йосиф, Полегонький Ілько.
В. 361. Піцунко Стефан, Піцунко Іван.
В. 364. Кузьма Данило, Кузьма Микола.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 7. Олекса Марія, Олекса Анна, Олекса Григорій, Олекса Олена.
В. 20. Чорний Стефан.
В. 42. Васович Анна, Васович Іван, Васович Михайло, Васович Марія, Васович Петро.
В. 85. Калин Іван, Калин Василь, Калин Марія.
В. 112. Банас Агнес, Банас Михайло.
В. 209. Дмитрів Микола, Дмитрів Марія.
В. 210. Швед Іван, Швед Стефан, Швед Олена, Швед Григорій.
В. 324. Мельничук Михайло, Мельничук Параска, Мельничук Микола.
В. 346. Навроцький Стефан.
В. 379. Гавлічинська Анна.
В. 401. Щирадловський Стах.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 64. Міцан Олекса.
В. 91. Баховський Роман.
В. 193. Ляхович Петро.
В. 211. Лазор Василь.
В. 218. Когут Катерина.
В. 247. Фігун Катерина.

ПОМЕРШІ ДІТИ:

В. 2. Василишин Юлія.
В. 7. Гаталович Михайло.
В. 116. Беркита Володимир.
В. 126. Бойко Микола.
В. 262. Кулявець Юлія.
В. 361. Животко Мирослава.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця марта 1927 р. в У. Н. Союзі було дітий чл.	11,892
В місяцю марті 1927 р. принято нових	162
В місяцю марті 1927 р. принято наново	27
З місяцю марті 1927 р. принято з переступними листами	14
Разом	12,095
В місяцю марті 1927 р. суспендовано	54
В місяцю марті 1927 р. відійшли з переступними листами	27
В місяцю марті 1927 р. відійшли до повнолітних членів	6
В місяцю марті 1927 р. померли	6
Разом	93
З кінцем місяця марта 1927 р. в У. Н. Союзі було дітий чл.	12,002

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 ц. місячної вкладки	11,504
В клясі 2-ій за 50 ц. місячної вкладки	498
Разом	12,002

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця марта 1927 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	31,411
В місяцю марті 1927 р. прибуло повнолітних	146
В місяцю марті 1927 р. прибуло дітий членів	110
З кінцем місяця марта 1927 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	31,667

УВАГА

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць март 1927 року як суспендовані або виключені за неплачення місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (квітня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Коли цего не зроблять до кінця місяця квітня 1927, то в маю 1927 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о приняттє), коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяци марті 1927 р. взяли переступні листи, а еще досі не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци квітні 1927 р., бо на другий місяць, то є в маю 1927 року стратять всі членські права і могли би бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о приняттє).

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

ДО ЧОГО ПИЯТИКА ДОВОДИТЬ.

На самий перший день Різдва в селі Вілії, в Кремянеччині, трапилось таке нещастя: Два приятелі Микола Петручок і Василь Заєць, в компанії з иншими собі подібними добре забавлялись в одному місці: пиячили вони цілий день з самого раня. Нарешті посварились, бо замішалась у їх справу одна дівчина — як то кажуть — молода та різка. По дорозі з пиятики поміж ними таке вийшло, що на другий день Миколу Петручка люди знайшли на дорозі поколеного, покусаного, побитого і ледви живого, а Василь Заєць також був добре пошарпаний і покусаний. Врешті Петручок віддав Богу духа, а Заєць сидить тепер у тюрмі. А шкода їх обох; при доброму впливі були би вони добрими господарями й громадянами, корисними і для себе і для других. Петручок жив би у згоді зі своєю молодою жінкою, не розводивсяб із нею, не шукав би дівчат легкої поведінки, не пив би та не пропивав свого господарства; а Заєць також не звихнувсяб і не пішов би по дорозі, яка завела його до тюрми... Коли, щож робити: темрява панує серед більшости наших людей. Не до світла й правди, не до книжки та доброї розваги й забави їх тягне, а до горівки, з якої виходить тільки одна згуба. А тут ще й батьки недобрий приклад дають своїм дітям... От і прийшла біда для них, а для цілого села сором.

Для села Вілії звідси наука: Всіма силами поширювати в себе освіту; книжкою і доброю забавою, як вистави, концерти, відтягати молодь од згубних навичок.

Братчик і сестричка бавляться, бігають по саді. Нараз маленька Олюся задержується і каже до братчика:

— Знаєш, Ромку, я воліла би народитися хлопчиком.

— Ти дурна, — відповідає братчик — треба то було сказати, заки тебе охрестили.

—o—

Мортко Зільберштайн має дуже гарну жінку. Товариш звертає йому увагу, що вона має не менше, як трох обожателів.

На те Мортко відповідає спокійно: „Волю я мати уділ при добрім капіталі бодай на 25 процентів, як при незалім капіталі цілих 100 процентів".